



## Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes [tidsskriftet@legeforeningen.no](mailto:tidsskriftet@legeforeningen.no)

### To bøker om reproduktive problemer

Judith Uyterlinde

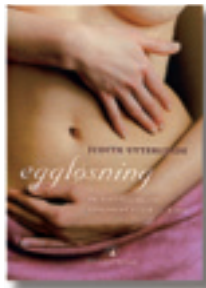
#### Eggløsning

En fortelling om lengselen etter et barn. 176 s. Oslo: Gyldendal, 2005. Pris NOK 249 ISBN 82-05-34494-9

Heather Swain

#### Luscious lemon

320 s. New York, NY: Downtown Press, 2004. Pris USD 13 ISBN 0-7434-6488-5



Jeg har lest to bøker om uønsket tap av moderskap. Det ene er en selvbiografisk reportasje skrevet av en nederlandske forlagssjef, det andre er en roman skrevet av en amerikansk forfatter. I begge bøkene foreligger

det en «jeg»-stemme, som formidler en historie fortalt til en eventuell leserkrets som er opptatt av personlige erfaringer om spontan abort og ufruktbarhet. I begge bøkene dreier det seg om unge, fremgangsrike, taleføre og lykkelige samboende, senere gifte, kvinner i de mest vellykkede delene av urbant moderne liv i rike land.



Judith Uyterlindes selvbiografiske reise gjennom en spontan abort av tvillinger i andre trimester, påfølgende ufruktbarhet, prøverørsforsøk, og til slutt adopsjon av to barn (det siste skriver hun bare om i etterordet) er

– for en som har opplevd liknende selv – slik som jeg – gjenkjennelig stoff. Slike opplevelser har vi, slike opplevelser finnes, når man ikke får det til uten problemer. Uyterlinde er åpen om samlivskomplikasjoner, problemer med vennskap som blir anstrengt av forhold til graviditet og barn, svigermors og mormors ønske om barnebarn, og om kompensasjon gjennom engasjement i jobb og selvutvikling. På den annen side er fortellingen på mange måter vanskelig å lese med full overbevisning. Forfatteren problematiserer ikke sin livs-

førsel og sine valg på noen dyp måte, og jeg sitter igjen med et inntrykk av at historien er skrevet med lett penn fordi det hele nå er over; hun fikk en lykkelig løsning og har fått barn gjennom adopsjon, beholdt et lykkelig og seksuelt spennende ekteskap, og fått skrevet en bestselger. Det viktigste budskapet er at infertilitetskrisene, selv om de er mange og slitsomme, ikke velter livsløpet totalt, og at det finnes veier ut av det som ikke nødvendigvis er veien om prøverørsklinikkene. Jeg vet ikke om boken er verdt å lese for folk som ikke selv har hatt slike problemer, men for dem kan det være en salgs gjenkjennelses-aha, som kanskje kan hjelpe en dersom en sitter midt i uføret akkurat nå.

Heather Swains bok er skrevet som en roman, men i etterordet skinner det gjennom at også hun, som forfatter, har hatt en spontanabort. Dette er det jeg vil kalle en typisk amerikansk moderne fortelling om en type amerikansk normativt liv som det ikke stilles særlige spørsmål ved i romanen. Det vil si at jeg som leser ikke utfordres til å tenke nytt omkring min måte å leve på – dette er og blir en beretning om to ting, nemlig om god mat (jeg-stemmen er stjernekokk) og om opplevelsen av hvordan man spontanabort. Etter å ha lest de første 20 sidene hadde jeg lyst til å gi opp hele boken. Men det ble bedre, beretningen om angsten og kommunikasjonsvikten med legen rundt aborten, og tensjonen mellom den ufruktbare hovedpersonen og alle de vellykkede fruktbare selvopptatte kvinnene ellers er ganske tatt på kornet.

Begge bøkene fører meg via beretninger om for meg som lege nokså velkjente medisinske hendelser, inn i en verden der kvinner beretter om sin versjon av opplevelsen av abort og infertilitet. Det er sterke emosjonelle frustrasjoner som spilles ut, spesielt i den amerikanske. Det er allikevel et paradoks at ingen av de to forfatterne klarer å trekke sine historier inn i noen analyse av hva det er som gjør at dette blir så sterkt og så sjokkerende for disse moderne kvinnene. De skriver som om kunnskapen om at slike ting faktisk hender, er helt ukjent for dem på forhånd. Denne moderne formen for reproduktiv fremmedgjøring er kanskje historisk ny, og det er kanskje derfor det skrives slike bøker nå – fordi mytene om at det finnes en universell moderskapsdrift, og at den biologiske klokka tikker så man kan høre det, holdes så effektivt oppe av mediekjøret mot kvinners oppfyllelse av både

morsrollen og den vellykkede karriererollen. Noen bøker for leger er dette ikke. Jeg skulle tro at de av oss som arbeider med disse problemene klinisk, har en dypere forståelse av dilemmaene, konfliktene og den emosjonelle byrden enn disse individuelle historiene klarer å få frem.

Johanne Sundby

Det medisinske fakultet  
Universitetet i Oslo

### Hvordan står det til med forskerne?

Magnus Gulbrandsen, Jens-Christian Smeby, red.

#### Forskning ved universitetene

Rammebetingelser, relevans og resultater. 225 s, tab, ill. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, 2005. Pris NOK 298 ISBN 82-02-24233-9



Boken er en del av serien Kunnskapspolitiske studier og er en sammenstilling av studier gjennomført ved Norsk institutt for studier av forskning og utdanning. Senter for innovasjonsforskning (NIFU STEP). Målet

er å «avlive noen myter, nyansere den forskningspolitiske debatten og å få frem en del sentrale spørsmål og dilemmaer», og målgruppen er personer som er opptatt av forskningens vilkår ved universitetene våre – forskerne selv, myndighetene og politikere. Hva er så myten? At forskerne og forskningen har dårlige kår.

Etter et generelt innledende kapittel drøftes rammevilkårene for forskning i fire kapitler. Konklusjonene er at vi bruker dobbelt så mye til forskning ved universitetene i 2001 som i 1981, at antall tilsatte i forskerstillinger har økt med 75 % med en tredobling av antallet professorer og fire-dobling av antallet stipendiater, at kvaliteten på doktorgradene er god og at andelen tid brukt til forskning er den samme selv om antallet studenter har økt. I bokens andre del drøftes i to kapitler forskningens relevans. Det pekes på et økt fokus på innovasjon og kommersialisering, men samtidig en stabil andel grunnforskning – selv om sistnevnte er lavere enn i mange andre land. I de tre følgende kapitler doku-